

Katie Dale

Het leven
van de ander



Karakter Uitgevers B.V.

Proloog

‘Windt het je op?’ fluistert Josh in het donker. Zijn adem kriebelt in mijn oor.

‘Sst,’ mopper ik, als gehypnotiseerd door het beeld van Patrick Swayze en Demi Moore, samen aan het pottenbakkerswiel, terwijl hun handen in de glibberige klei over elkaar glijden. ‘Het is romantisch.’

‘En erg opwindend...’ Bij zijn aanraking gaat er een huivering van genot door me heen, een sensuele, verborgen siddering.

Is dit het? Voelt het zo?

Ik kijk naar het scherm, waar Patrick en Demi elkaar steeds hartstochtelijker, steeds langduriger zoenen. Voor de klei hebben ze allang geen aandacht meer, en mijn hele lichaam begint te tintelen bij het gevoel van huid tegen huid wanneer Josh me tegen zich aan trekt.

Ik bijt op mijn lip. Is dit het? Is dit waar ik op heb gewacht?

Ik kijk toe terwijl de geliefden elkaar vinden, voor de laatste keer in dit aardse leven. Hun liefde is zo zichtbaar oprecht, zo hartstochtelijk, en zo schrijnend.

En hoe zit het met ons? Is wat wij voor elkaar voelen ook oprechte, ware liefde?

Ik kijk naar Josh.

Een liefde die nooit zal vergaan, wat er ook gebeurt...

Er verschijnt een glimlach om zijn mond, zijn diepbruine ogen glinsteren in het donker terwijl hij zijn handen teder langs mijn gezicht legt. ‘God, wat hou ik toch veel van je,’ fluistert hij, en hij kijkt me diep in mijn ogen.

Ik beantwoord zijn blik, mijn hart bonst in mijn keel. Dat heeft

hij nog nooit gezegd. We hebben het geen van tweeën ooit hardop uitgesproken.

‘Ik hou ook van jou.’ Ik voel dat mijn hele gezicht begint te stralen, en terwijl de vlinders in mijn buik uitbundig aan het fladderen slaan, smelt ik in zijn armen, en ik trek hem dicht tegen me aan... dichter dan ooit...

Dit is het...

1

Het zonlicht danst over de donkere krullen van het kleine meisje terwijl ze door het dorre gras waggelt. Als ze lacht, komen er kuiltjes in haar blozende wangetjes. Haar groene ogen glinsteren wanneer ze met haar plakkerige vingertjes naar de camera reikt.

Plotseling struikelt ze.

Het beeld begint te schokken, de camera duikt het gras in en filmt vanuit een schuine invalshoek verder terwijl een vrouw met kastanjebruin haar zich naar het kleine meisje toe haast. Maar het meisje huilt niet. Op het scherm verschijnt – helaas zonder geluid – haar lachende gezichtje, en ze wordt opgetild door haar knappe moeder, die haar dochter beschermend tegen zich aan drukt en haar hartstochtelijk omhelst, alsof ze haar nooit meer wil loslaten.

Dan begint het beeld te vervagen.

Ik druk op de afstandsbediening, het scherm wordt donker, en op slag is de kamer in duisternis gedompeld. Starend naar het lege scherm besef ik hoe raar het is om je herinneringen op de televisie te zien. Het is alsof je naar een film kijkt. Alsof die momenten uit je verleden ergens, in een andere, heerlijke wereld nog bestaan en zijn opgeslagen, zodat je er telkens weer van kunt genieten. Zou de hemel er zo uitzien, vraag ik me af. Zou het een plek zijn waar je een keuze mag maken uit de mooiste momenten van je leven en waar je die telkens weer opnieuw mag beleven? Ik hoop het.

Buiten ziet alles er al anders uit. Een witte wereld, de eerste witte kerstavond voor Sussex in jaren. Alles gaat schuil onder de sneeuw, die hobbels en kuilen en graspollen bedekt met een glan-

zende, smetteloze deken. Als glazuur op een kerstcake. Maar alles is er nog wel. Het smerige grind dat sist en spuugt wanneer je eroverheen rijdt, de scherpe, grillige keien in de tuin, het drassige stuk waar niets wil groeien... Het is er nog allemaal, in winterslaap, verborgen onder de sneeuw.

Zo was het ook met mijn moeder.

Vanbinnen is er niets veranderd, zeiden de dokters. Ze begreep nog alles wat we zeiden, ze kon alleen niet meer reageren zoals we dat van haar gewend waren. Ze kon me niet meer omhelzen zoals vroeger, ze kon niet meer zeggen dat het allemaal goed kwam. Terwijl ik dat juist zo nodig had. Want het was helemaal niet goed! En dat kwam het ook nooit meer!

Huiverend trek ik de deken dichter om me heen, maar het haalt niets uit. Ik heb al drie truien over elkaar aan. Sinds Mam ziek werd, had ik het óf te warm, óf te koud. En dat is nog steeds zo. Het is iets waarvoor ik geen verklaring heb. Gisteren was een van de warme dagen, ook al sneeuwde het bijna onafgebroken. Iedereen staarde me aan alsof ik gek was, op Mams open schoentjes met stilettohakken onder mijn rode fluwelen jurk, omringd door een fluisterende zee van zwart, waaruit, als rooksignalen, misprijzend gezucht opsteeg in de vrieskou. Maar ik trok me er niets van aan. Laat ze maar zuchten en afkeurend kijken, dacht ik. Trudie was mijn moeder, en ze zag me het liefst in mijn rode jurk. *Rose Red*, noemde ze me.

En de stiletto's waren haar lievelingsschoenen. Ik weet nog dat ze erop danste, op de bruiloft van Lucy, mijn nichtje. Zelf was ik toen een jaar of vier, vijf, en ik had me verstopt onder het buffet, uit protest tegen de toef van fuchsiaroze tule die ze me als bloemenmeisje in mijn haar hadden gespeld. Maar toen Mam begon te dansen, dacht ik daar niet meer aan. Ik kroop onder de tafel vandaan en keek als gehypnotiseerd naar mijn elegant dansende moeder. En ik was niet de enige. Ook de anderen volgden geboeid haar ranke gedaante, terwijl ze over de dansvloer wervelde en haar stiletto's liet klikken als castagnetten.

Toen de muziek zweeg en ze buiten adem en een beetje duizelig bleef staan, keek ze onzeker om zich heen, alsof ze even niet meer wist waar ze was. Er werd geklapt. Blozend en enigszins gegeneerd streek ze met een hand door haar haar, toen kwam ze naar me toe, ze tilde me op en drukte me stijf tegen zich aan. Haar ogen glinsterden vochtig. Pas later besepte ik dat ze op diezelfde muziek het bal had geopend op haar bruiloft, met mijn vader.

Ik denk terug aan die dag waarop ik Mam hoorde huilen. Toen ik haar slaapkamer binnenkwam zat ze met de stiletto's op haar bed, en ze borg ze zorgvuldig weg in een zilverkleurige doos, als een soort doodskist, gevoerd met roze vloeipapier. Hoge hakken waren te riskant, hadden de dokters gezegd. Het risico dat ze viel, was te groot. In haar situatie kon ze dat er niet bij hebben. Ik keek toe terwijl ze de schoenen een voor een kuste, daarna teder het deksel sloot en het kostbare pakket dichtbond met een blauw lint. Dat was het eerste van de vele offers die de ziekte van Huntington van haar zou vergen.

Maar dat is inmiddels alweer een hele tijd geleden. Die Mam, de echte Mam, stierf al lang voordat haar hart afgelopen dinsdag op-hield met kloppen. Die Mam was de moeder die ik me zal blijven herinneren, naar hartenlust rondwervelend op haar stiletto's. Dat was mijn echte moeder. Niet de eenzame, stille vrouw in haar ziekenhuisbed. Nietig, verzwakt, met een lege blik in haar ogen.

De telefoon gaat, en ik schrik van het schelle gerinkel. Hij gaat nog een keer over, en nog een keer, dan klikt het antwoordapparaat aan.

'Hallo!' zingt de stem van mijn moeder. Mijn hart slaat een slag over. 'Dit is het nummer van Trudie en Rosie Kenning. We zijn er even niet, maar als je dat wilt, kun je een boodschap inspreken. Dus ga je gang!'

Ik slik, pijnlijk getroffen. Tante Sarah heeft al een paar keer gezegd dat ik het antwoordapparaat opnieuw moet instellen, en daar heeft ze gelijk in. Maar ik kan me er gewoon niet toe zetten Mams stem te wissen. Ze klinkt zo gelukkig. Zo vol leven.

De beller schraapt onzeker zijn keel. Het klinkt nog altijd zo vertrouwd. Mijn blik gaat naar de telefoon.

‘Eh... Rosie? Je spreekt met Andy. Het... eh... het is alweer even geleden, hè?’ Er valt een ongemakkelijke stilte. ‘Ik eh... ik wilde even zeggen dat ik het heel erg vind van je moeder... Dat moet wel heel erg...’ Weer een stilte. ‘Shit! Rosie, ik wil gewoon graag iets afspreken. Bel me alsjeblieft. Gewoon, als goeie vrienden. Oké? Je weet dat ik er altijd ben als je... Nou ja, je weet me te vinden. Dag.’

Wow! Andy! Hij heeft gelijk. Het is alweer even geleden.

‘Je zou hem inderdaad moeten bellen, Rosie.’

Ik draai me om. Tante Sarah staat in de deuropening. Is het al zo laat? Sarah maakt lange dagen in het ziekenhuis. En dan komt ze ook nog heel regelmatig, zo vaak als ze kan, bij mij om een hoekje kijken. Om zeker te weten dat ik mijn polsen niet heb doorgesneden, of dat ik het huis niet in brand heb gestoken... dat soort dingen.

Ik haal mijn schouders op. ‘Misschien,’ zeg ik. Nee, denk ik. Nee, nee, nee!

‘Waarom niet?’ Tegen de deurstijl geleund kijkt ze me verwijtend aan.

‘Ik heb toch niet gezegd dat ik het niet doe?’ protesteer ik. ‘Misschien, zei ik.’

‘Dat betekent dat je het niet doet,’ antwoordt ze. ‘Ik ken je.’

Dat is waar. Ze kent me al mijn hele leven. Vanaf het allereerste moment. Mijn moeder was tweeënveertig toen ik werd geboren. Ik was haar laatste hoop op een kind – het wonder dat werkelijkheid werd – en Sarah had die nacht dienst als verloskundige. Het was ook de nacht waarin mijn vader niet meer terugkwam.

Sarah is niet echt mijn tante. Ze is niet eens familie. Maar als onze buurvrouw en Mams beste vriendin is ze er met alle belangrijke gebeurtenissen altijd bij geweest. Ze is onze beschermengel; jonger dan Mam, maar ouder en wijzer dan ik. En met name dat laatste is iets waar ze me voortdurend aan herinnert.

‘Ik meen het, Rosie. Je moet de deur uit, je moet weer onder de mensen. Genieten van de sneeuw! Want voor je het weet is alles weer verdwenen.’

‘Maak je over mij geen zorgen. Ik red me prima.’

‘Dat weet ik, lieverd, maar het zou zo goed voor je zijn.’

Ik heb er een hekel aan als mensen me vertellen wat goed voor me is. *Neem een lekker kopje thee, dan voel je je beter. Toe maar, Rosie, huil maar eens lekker uit, dat is goed voor je.* Alsof ik mijn moeder daarmee terugkrijg!

Ik sta op en loop naar de stereo.

‘Hoor eens, Rosie, dit is voor ons allemaal niet gemakkelijk.’ Sarah strijkt zuchtend over haar rommelige paardenstaart. ‘Maar het is niet goed om weg te kruipen. Het is kerstavond! Je zou onder de mensen moeten zijn. Bij familie. Ik weet dat je morgen naar je oma gaat, maar ze zou het heerlijk vinden om je bij zich te hebben, niet alleen voor de kerstdagen...’

Ik zap langs het ene lawaaiige radiokanaal na het andere.

‘Rosie...’

Ik zie Sarahs spiegelbeeld in de glazenkast. Haar gezicht staat moe, afgetobd. Ze lijkt ineens oud. Maar het kan me niet schelen. Hoe bestaat het dat zij ook al hetzelfde doet als iedereen? Me betuttelen. Me aan mijn kop zeuren met gemeenplaatsen. Me zeggen wat ik moet doen. Ik zet het geluid hard en *Joy to the World* galmt door de kamer.

‘Rosie!’ Ze moet schreeuwen om boven het lawaai uit te komen. ‘Rosie, zet die radio zachter!’

‘Ik vind het ook niet mooi!’ roep ik terug. ‘Wat vind je hiervan?’ *Joy to the World* maakt plaats voor *Rocking Around the Christmas Tree*. Ik zet het geluid nog harder. *Have a happy ho-o-liday!*

‘ROSIE! Zet die radio zachter!’

‘Wat?’ Ik leg mijn hand achter mijn oor. Misschien begrijpt ze nu hoe ik me voel.

‘ROSALIND KENNING, ZET DIE RADIO ZACHTER

EN LUISTER NAAR ME!’ roept Sarah, en omdat ik net op dat moment de radio uitzet, schalt haar stem door de plotselinge stilte. Haar gezicht ziet rood, ze is buiten adem, en in het licht van de hal achter haar vormen haar verwarde, losgeraakte haren een woeste stralenkrans.

‘Ik heb een besluit genomen,’ zeg ik, volkomen kalm en rationeel. ‘Ik moet het weten.’ Ik adem diep in. ‘Ik moet weten of ik het huntington-gen ook heb.’

Het is eruit! Ik heb het gezegd.

Alle kleur trekt weg uit Sarahs gezicht. Bleek en ernstig kijkt ze me aan. ‘Rosie...’

‘Mijn besluit staat vast.’ Ik moet krampachtig slikken. ‘Deze onzekerheid is om gek van te worden. Ik moet weten of ik het ook krijg. Of ik ook...’ De woorden blijven steken in mijn keel. ‘Ik moet weten waar ik aan toe ben.’

‘Rosie.’ Sarah slikt en komt verder de kamer in. ‘Waarom zo’n haast? Waarom denk je er niet nog even rustig over na?’

‘Wat denk je nou?’ Ik keer me naar haar toe. ‘Ik heb er al over nagedacht.’

‘Rosie, ik begrijp dat het zonder je moeder allemaal vreemd is en angstaanjagend, maar...’

‘Je begrijpt helemaal niets!’ schreeuw ik, met knikkende knieën. Ik ben nog nooit zo tegen haar uitgevallen, maar plotseling banen alle opgekropte emoties zich met verwarrend geweld een weg naar buiten. ‘Je begrijpt het niet!’ Ik schud mijn hoofd. ‘Je begrijpt het niet, en je kunt het ook niet begrijpen.’ Ik ontwijk haar blik.

Sarah slaakt een zucht. ‘Ik zeg alleen maar dat het misschien te snel is om nu al dit soort ingrijpende beslissingen te nemen, om je te laten testen...’

‘Te snel? Wanneer wil je dan dat ik het doe? Tegen de tijd dat ik ook kinderen heb? Ik ben geen klein kind meer, Sarah! Ik ben bijna achttien!’

‘Dat besef ik, Rosie, maar het besluit waar we het hier over

hebben, kan je hele leven veranderen. Genezing is niet mogelijk, en wanneer je het eenmaal weet, is er geen weg terug...'

'Die is er hoe dan ook niet!' Ik stik bijna in mijn eigen woorden. 'En het is geen beslissing die mijn leven verandert, want het ligt allemaal al vast. Of niet soms? Op het moment dat ik werd geboren, lag het al vast of ik huntington krijg of niet. Ik wil gewoon weten wat het is, ja of nee!'

Verslagen, moedeloos kijkt ze me aan.

'Hoe moet ik anders verder met mijn leven?' vraag ik zacht. 'Hoe moet ik verder als ik het niet weet? Als ik niet weet of ik ooit net zo word als...'

'Dat gaat niet gebeuren.'

'Sarah, het is erfelijk,' zeg ik met een zucht. 'Het is kop of munt.'

'Nee.' Ze legt teder haar handen op mijn schouders en kijkt me aan met een peilloos verdriet in haar ogen. 'Rosie, lieverd, je hebt het huntington-gen niet geërfd. Je hoeft je niet te laten testen.'

'Sarah, ik vraag je niet om toestemming. Het is al geregeld. Ik heb aanstaande woensdag een afspraak in de kliniek, en...'

'Nee,' onderbreekt ze me. 'Je begrijpt het niet.' Ze haalt diep adem. 'Rosie, je zult de ziekte nooit krijgen.'

'Sarah,' zeg ik geduldig, alsof ik het tegen een kind heb. 'Er is een kans van vijftig procent dat ik ziek word. Dat is wetenschappelijk bewezen.'

'Precies,' zegt Sarah langzaam, zonder me aan te kijken. 'En die kans bestaat niet in jouw geval.'

'Ik...' Ik knipper met mijn ogen. 'Ik begrijp het niet...'

'Rosie...' Met een diepe zucht wrijft ze over haar voorhoofd. 'O, god!'

Ik verroer me niet en durf nauwelijks adem te halen.

'Rosie, je krijgt de ziekte niet. Dat kan niet, want...' Er valt een stilte, geladen met wanhoop. Sarah slikt. Haalt diep adem. 'Want Trudie was niet je echte moeder.'

Dan ontmoeten haar ogen eindelijk de mijne, maar ik wend haastig mijn blik af.

Bij de deur zit een rode vlek op het tapijt. Daar heeft Mam op een oudejaarsavond rode wijn gemorst, toen ze met de glazen rondging. Ze zei dat ze een heel klein beetje aangeschoten was, maar ik wist dat ze de hele avond geen druppel had gedronken.

Ineens ziet de vlek eruit als bloed.

‘Rosie, ik wilde het je al veel eerder vertellen, vooral toen Trudie steeds slechter werd. Om je gerust te stellen, zodat je althans één zorg minder had, en omdat je het verdiende – omdat je het verdient – om het te weten. Maar zolang Trudie nog leefde kon ik het niet. Begrijp je dat? Je was alles voor haar.’

Ik begin aan mijn trui te sjoeren. Want ik krijg het ineens weer warm. Ondraaglijk warm.

‘O, god, wat afschuwelijk! Het spijt me zo, lieverd. Ik had het je zo graag op een andere manier, op een ander moment willen vertellen. Maar als je de test doet, dan zouden ze waarschijnlijk jullie DNA met elkaar vergelijken, en ik... ik wilde niet dat je het van iemand anders zou horen. Ik moest het je vertellen. Ik moest het je uitleggen.’ Haar stem sterft weg. ‘Rosie?’

Ik knipper uit alle macht met mijn ogen en probeer te focussen, me te concentreren.

‘Rosie, je moest het weten. Je móét het weten. Het is de enige manier waarop je verder kunt met je leven. Je lange, gezonde leven!’

De kamer begint om me heen te draaien. Sneller, steeds sneller.

‘Ik begrijp het niet.’

Opnieuw een zucht. En dan weer die zachte, lieve stem. ‘Rosie, je hebt de ziekte niet geërfd. Trudie was niet je echte moeder...’

‘NEE!’ Ik schreeuw het uit en schrik er zelf van hoe luid mijn stem klinkt. ‘Ze was mijn moeder wel! Trudie is mijn moeder!’

‘Rosie...’ Sarah strekt een hand naar me uit.

‘Nee! Je was erbij!’ zeg ik beschuldigend, en ik ruk me los. ‘Je was erbij toen ik werd geboren. Je hebt de bevalling gedaan. Dus hoe kun je dan...’ Ik hap naar lucht.

Ze knikt. ‘Ja, ik was erbij,’ zegt ze met een zweem van een glimlach. ‘En daarom weet ik dat Trudie niet...’